

Fabriksbelysning

med

Fotogén och lufttillförsel

MALCUS HOLMQUIST
HALMSTAD

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

ERIK JOHANSSONS BOKTRYCKERI. HALMSTAD 1896.

Fabriksbelysning

med

 Fotogén och lufttillförsel

MALCUS HOLMQUIST
HALMSTAD

 Rikstelefon

ERIK JOHANSSONS BOKTRYCKERI. HALMSTAD 1896.

Fabriksbelysning

med

Fotogén och lufttillförsel.

Den uppmuntran, som detta belysningssystem rönt, föranleder mig att äfven i år utsända ett cirkulär och göra uppmärksam på den.

Vid alla fabriker är nu för tiden belysningsfrågan en vigtig sak, och den träder så mycket mer i förgrunden nu, som det finnes så många belysningssystem att välja på.

Solarolja och fotogén, gas, gasglödljus och elektriskt ljus är den hittillsvarande rangordningen, efter hvilken hvar och en väljer, allt efter sina anspråk på billighet och nytta å ena eller ett mera splendidt utseende å andra sidan.

Men denna rangordning har blifvit betydligt förändrad genom den egenartade väg, som Herrar Friemann & Wolf i Zwickau i S. inslagit på fotogénbelysningens område. Deras patenterade system har på några år blifvit infördt i öfver 1,000 etablissemens med alldeles öfverraskande godt resultat. Det egendomliga i deras system är, att luften tillföres den från en veke brinnande lågan icke, såsom eljest brukligt, medelst drag, framkalladt af ett som skorsten verkande lampglas, utan kommer under ett svagt tryck in i den särskildt därför konstruerade brännaren genom små rör, som hafva anslutning till en för alla lamporna gemensam luftledning. Lågan brinner därför utan glas och kupa fritt som en gaslåga, men med mycket lugnare

och hvitare ljus, som har 22 till 36 normalljus styrka, under det, som bekant, de vanliga gaslågorna hafva 14 à 16 normalljus.

Uppsättningen af ett sådant anlägg är så enkelt, att hvilken fack-handtverkare som helst utan vidare kan företaga den.

Ventilatorer framkalla pressluften, en enda för 100 lampor och flera. För många lampor eller för olika våningar är det fördelaktigare att hafva flera små än en stor ventilator, emedan rörledningarne naturligtvis kunna väljas så mycket klenare, ju mindre antal lampor de skola transportera luft till och ju kortare de äro. De i denna katalog erbjudna förblyade plåtrören lämpa sig allra bäst, emedan de äro lätta och ej rosta; de anslutas till ventilatorn och ändarne stickas in i hvarandra utan lödning, blott med litet tätningsfärg; de läggas på hakar längs väggen eller taket, och på de ställen, der lampor skola brinna, anbringas ett **T**-stycke, hvarifrån ett klen plåtrör eller $\frac{3}{8}$ " gasrör eller, der lampan skall vara flyttbar, en gummislang för till den.

På samma gång som anläggningen är enkel, och ljusstyrkan på sin höjd kan öfverträffas af det elektriska ljuset, men vida öfverträffar gasljuset, är patent-fotogén-belysningen den tänkbart billigaste; en låga om 20 à 22 normalljus kostar omkring 1 öre i timmen. Räknar man en 16-ljus gaslåga till blott 3 öre i timmen, så visar sig för ett anlägg af 50 lampor vid 1,000 bränntimmar om året en besparing af Kr. 1,000: —, och trots det har man 25 à 30 % mer ljus.

Dessa fördelar äro så i ögonen fallande och viktiga, att de förklara detta systems så snabba utbredande.

Tilläggas må, att assurancesbolagen öfverallt tillåta denna belysning utan premieförhöjning; delvis anse de den vara säkrare än gasbelysningen.

Med uteslutande af en massa utländska intyg, tillåter jag mig här i aftryck återgifva de svenska intyg, jag haft förmånen emottaga, och står jag vid vänlig förfrågan alltid gerna till tjänst med vidare upplysningar.

Högaktningsfullt

Maleus Holmquist.

Intyg.

Svedala den 9 April 1895.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

Till svar på Eder förfrågan få vi härmed meddela, att de af Eder hit anskaffade blästerlamporna, som vi nu användt i 4 å 5 års tid, alltid funktionerat väl. Lågan är fullkomligt stilla och frambringar en stark, men mild belysning. Fotogénåtgången är mycket ringa. Vi känna intet annat belysningssystem, som skulle vara fördelaktigare för oss.

Högaktningsfullt

Åbjörn Anderssons Mekaniska Verkstads Aktiebolag.

Carl Berglin.

Trelleborg den $13/3$ 1895.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

Besvarande Eder ärade gårdagsskrivelse hafva vi härmed nöjet meddela, att vi äro ytterst belåtna med de sedan Januari 1892 i vår fabrik använda 25 st. Friemann & Wolfs patenterade fotogénlampor med lufttillförsel. Dessa lampor lemna intet öfrigt att önska, då de sprida ett vida angenämare och klarare ljus än gas, aldrig ryka samt inbespara betydligt i brännmateriel. Genomsnittskostnaden härför hafva vi beräknat till $3/4$, högst 1 öre pr låga och timme.

Högaktningsfullt

I. C. Petersens Gjuteri & Mekaniska Verkstad.

Georg Petersen.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

På begäran vilja vi lemna vårt utlåtande om den fotogénbelysning med lufttillförsel af system Friemann & Wolfska, som vi 1892 köpte af Eder, och kunna vi inte annat än uttrycka vår stora belåtenhet med denna belysning; vi hafva ju under sista året ökat antalet lampor till det

dubbla. Oaktadt vi hafva lätt tillgång till gas, hafva vi gjort den erfarenheten, att fotogénbelysningen ställer sig betydligt billigare samt i flera hänseenden mera praktiskt, och kunna vi därför tryggt rekommendera detta lyssystem såsom varande alldeles utmärkt. Lamporna äro ej på långt när så eldfarliga som vanliga fotogénlampor med s. k. fribrännare, emedan i de senare oljan mycket lätt antändes inuti lampan, men i de med lufttillförsel händer ej sådant.

Lund den 17/3 1895.

Högaktningsfullt

Klosters Gjuteri & Reparationsverkstad.

Pehrsson & Hansson.

Eslöf den 15 Mars 1895.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

Erkännande emottagandet af värderade skrifvelsen af den 12 denes, hafver jag härmed nöjet intyga, att de af Eder till mig år 1892 levererade Friemann & Wolfska fotogénlamporna med lufttillförsel äro och ha alltid varit till min största belåtenhet. Lamporna brinna med hvit vacker låga, utan rök; dess ljusstyrka är fullt jemförlig med bästa gaslågor; och som de dessutom äro starka och välgjorda, så att ännu i dag, efter 3 års begagnande här, alla lamporna äro lika bra som första dagen jag använde dem, så är det mig en tillfredsställelse att till en hvar, som har bläster, rekommendera samma.

Högaktningsfullt

L. P. Åkerman.

Christianstad den 18 Mars 1895.

Intyg.

Den Friemann & Wolfska fotogénbelysningen för lufttillförsel, som vi för ett par år sedan inköpte från Herr Malcus Holmquist, har utfallit till vår fulla belåtenhet.

Lamporna, hvilka, med lufttillförsel från fläkten, lemna ett ljus nästan lika skarpt som elektriskt ljus, äro alldeles ofarliga samt beqväma att flytta, enär de medelst gummislangar äro förbundna med luftrören.

Jemfördt med gas eller elektrisk belysning äro lamporna genom prisbillighet i anläggningen vida att föredraga.

Hvilans Gjuteri & Mekaniska Verkstad.

P. Karlsson.

Mohög pr Sundsvall $16\frac{1}{3}$ 95.

På begäran af Herr Malcus Holmquist i Halmstad, få vi härmed intyga, att den Herrar Friemann & Wolfska fotogénbelysningen, som af oss användts enbart i både gjuteriet och maskinafdelningen under senaste tre åren, befunnits motsvara *alla* anspråk på *belysningsförmåga*, *beqvämighet* och *prisbillighet*.

En Friemann & Wolfs lampa motsvarar i lyskraft en elektrisk glödlampa om 16 normalljus, förbrukar cirka $\frac{1}{16}$ liter fotogén i timmen, eller efter nuvarande fotogénpriser för cirka 1 öre i timmen.

Yrkesinspektören hr Uhr lemnade vid sitt besök härstädes det amplaste vitsord om denna belysning och särskildt för sin konstruktion att justeras efter arbetarnes starkare eller svagare synförmåga, och är det således för oss ett nöje att kunna rekommendera denna belysning allestädes der "bart lyse" är tillåtet.

Högaktningsfullt
S. Fernlund & Co.
(Mohögs Mekaniska Verkstad.)

Genom Herr Malcus Holmquist har här levererats ett mindre parti Friemann & Wolfs fotogénlampor för lufttillförsel, hvilka vi för verkstäderna här funnit mycket tillfredsställande.

Laxå den 27 Mars 1895.

Laxå Jernverk.

Stockholm den 24 April 1896.

Herr *Malcus Holmquist*,
Halmstad.

Eder ärade skrifvelse den 21 dennes med begäran om mitt yttrande rörande den af Eder i marknaden förda Friemann & Wolfska fabriksbelysningen har jag mottagit.

Jag beder då med anledning deraf få meddela, att der jag funnit nämnda belysning i bruk ha arbetslokalerna ej blott varit väl belysta, utan har framförallt rumluften varit fri från den lamprök, som eljest är så vanlig i fotogénbelysta arbetslokaler, särdeles der fotogénlampor utan glas äro brukade, och då nämnda lamprök bereder arbetarne mycket stort obehag och sanitära olägenheter, anser jag mig hafva största anledning att högeligen förorda bruket af de af Eder förde med bläster försedda Friemann & Wolfs

fabrikslampor, detta så mycket mera, som de, hvilka jag funnit brukat Edra lampor, alla till mig uttryckt sin synnerliga tillfredsställelse med desamma.

Högaktningsfullt

Gust. Uhr.

Yrkesinspektionen, Norra distriktet.

Norrköping den 27 April 1896.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

Besvarande Eder v. skrifvelse af den 22 d:s meddelar jag Eder härmed gerna att jag är mycket nöjd med resultatet af den Friemann & Wolfska belysningen med fotogén och lufttillförsel, och att den öfverträffat alla mina förväntningar. Under den förflutna vintern har jag vid 6 timmars belysning (pr dag) förbrukat för c:a 1 kr. fotogén pr dag på minst 18 lampor, och ställer sig denna belysning sålunda billigare än hvarje annan.

Högaktningsfullt

Gust. Riccius.

Jönköping den 27 April 1896.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

Besvarande ärade af d. 22 dennes få vi härmed intyga, att vi efter ett års dagligt användande af den Herrar Friemann & Wolfska fotogén-belysningen med lufttillförsel, funnit samma fullt tillfredsställande och motsvarande alla de fordringar, man kan ställa på ett billigt och praktiskt belysningssystem, hvarför det ock är ett nöje samma rekommendera.

Högaktningsfullt

Jönköpings Britannia-Metall-Fabrik.

A. F. Sjöstedt.

Landskrona den 28de April 1896.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

Besvarande Edert ärade af 22 dennes har jag härmed nöjet meddela, att jag är mycket belåten med de af Eder förlidet år levererade Friemann & Wolfs patenterade fotogénlampor med lufttillförsel.

Lamporna brinna med hvit, vacker låga, utan rök, dess ljusstyrka är fullt jemförlig med bästa gaslågor, samt äro starka och välgjorda, hvadan jag på det bästa rekommenderar samma.

Högaktningsfullt

P. Sörensson.

Borst- & Penselfabrik.

Torsby den 6 Maj 1896.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

I anledning af Edert ärade få vi meddela, att vi äro mycket belåtna med de af Eder levererade Friemann & Wolfs fotogénlampor för lufttillströmning, hvilka vi funnit motsvara alla de anspråk, som man kan ställa på en god belysning, och som de dessutom äro starka och ej det ringaste eldfarliga, är det oss ett nöje rekommendera desamma.

Högaktningsfullt

För **Torsby Bruk.**

Ernst Hollender.

Herr *Malcus Holmquist*,

Halmstad.

Tillfölje begäran om mitt yttrande angående de af Eder till Halmstad—Nässjö jernvägsverkstad levererade Friemann & Wolfs patenterade fotogénlampor för verkstadsbelysning, så kan jag om dessa ej lemna annat än ett godt och fördelaktigt uttalande, emedan de hafva verkligen öfverträffat de förväntningar, som man gjort sig om desamma, äfvensom funnit dem fullt motsvara de rekommendationer, som Ni lemnat om lamporna.

Lamporna lemna en låga, som brinner stadigt, är fri från rök, och i ljusstyrka fullt jemförlig med bästa gaslåga, och som, vid noggrann skötsel af lamporna, närmar sig elektriskt ljus.

Hvad vidkommer belysningskostnaden, så ställer sig äfven denna fördelaktig, och vill jag ytterligare tillägga, att med hvilket som helst annat belysningssystem man icke kan blifva mer belåten än med dessa lampor, dels för den billiga belysningskostnaden, och dels för det ringa besvär, med hvilka dessa lampor skötas, hvadan de med nöje kunna rekommenderas.

Halmstad den 21 Maj 1896.

J. E. Jägerström.

Trafikchef vid Halmstad—Nässjö Jernvägar.

Rodervisch b. Aurbach i V. d. $\frac{6}{12}$ 1888.

Herrar *Friemann & Wolf*,

Zwickau i/S.

Det är oss ett nöje att på Eder förfrågan af den 4 d:s kunna bekräfta, att vi i hvarje hänseende äro belåtna med den till oss 1886 levererade fotogénbelysningen med lufttillförsel och att vi därför också funno oss föranlåtna att förse vår förra året nybyggda större fabrik utslutande med Eder belysning (tillsammans 224 lampor). Den likaledes för lufttillförseln levererade lilla ångmaskinen är mycket solidt och smakfullt arbetad och är alldeles utmärkt.

Gebrüder Lenk.

Spinneri.

Bruksanvisning.

Vid begagnande af denna Patent fotogénbelysning med lufttillförsel, utan lampglas, bör följande iakttagas:

När brännaren påskrufvas, skall veken vara nästan helt utskrufvad, så att den ej vid påskrufningen vrides i fotogénhuset; den kan eljest icke suga nog fotogén.

Messingsväfven i brännaren skall hållas ren, så att den släpper nog luft igenom, och veken afklippes jemnt med brännarörret, när den har kolats.

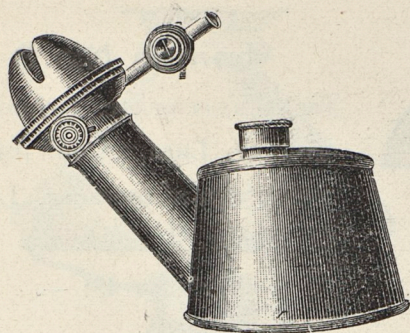
När lampan ej brinner, skall veken vara nedskrufvad i röret; den suger annars fotogén, som vid nedrinnande på den fina messingsväfven täpper och smutsar densamma.

Närmare upplysningar etc. lemnas beredvilligast.

Malcus Holmquist,
Halmstad.

Rikstelefon.

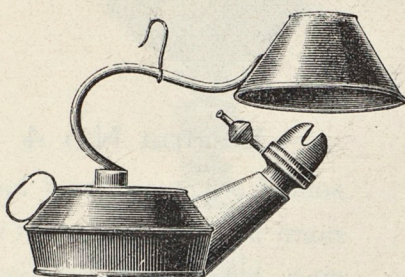

Lampa N:o 1

för maskinfabriker etc. Mycket stark, gjord af förblyad jernplåt. Förbindes med ledningen medelst gummislang.

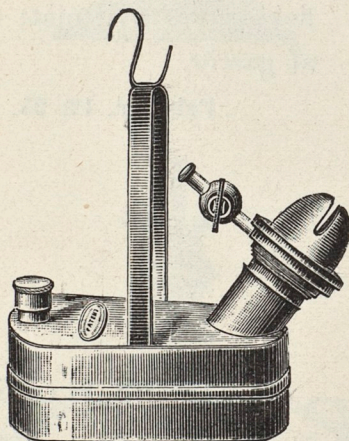
6 timmars bränntid	Kr. 5: 50
9 " "	6: 75
16 " "	7: 25

Lampa N:o 1 a

är endast i formen olik N:o 1.

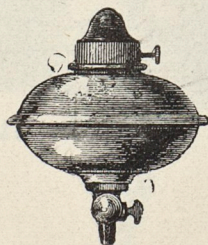
9 timmars bränntid	Kr. 6: 75
16 " "	7: 25

Lampa N:o 2

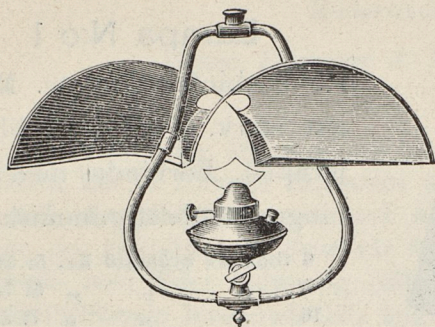
för väfverier etc. Af messing. Brinner 6 timmar. Förbindes med ledningen medelst gummislang.

Pris Kr. 6: 75.

Ballong-Lampa N:o 3a
af messing.

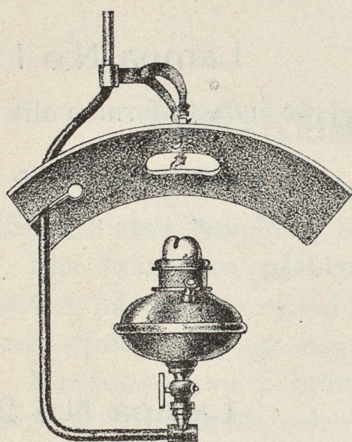
10 timmars bränntid	Kr. 6: 50
16 " "	7: —

Lampa N:o 3

för spinnerier etc. Brinner 16 timmar. Lampan och dubbla reflektorn af messing. Lyran af gasrör.

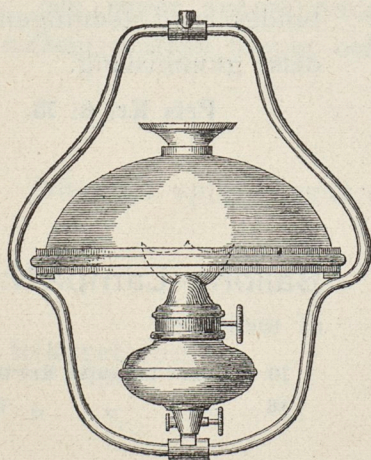
Pris Kr 18: —.

Lampa N:o 4

som N:o 3, men ljuset kastas mera nedåt. Lampan, af messing, brinner 16 timmar; reflektorn af hvit plåt; armen af gasrör.

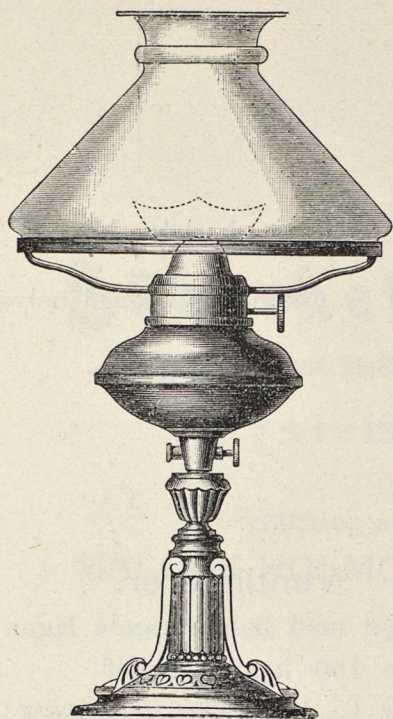
Pris Kr. 12: 25.

Lampa N:o 5

för kontor etc. Messing-lampa, gasrörlyra och mjölkglaskupa.

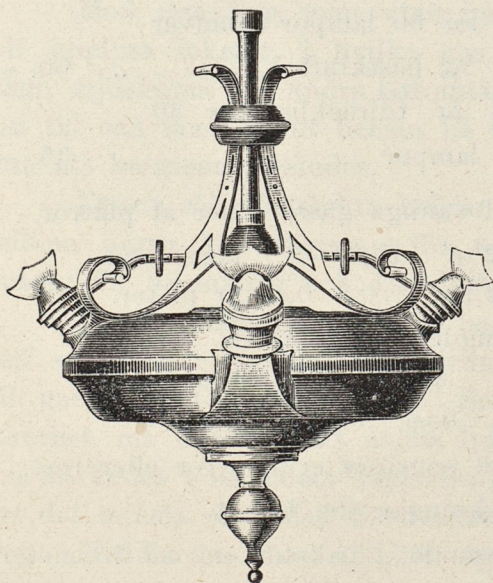
Pris Kr. 14: 50.

Lampa N:o 6

för kontor, ritbyrå etc. Mycket omtyckt för sitt milda och klara ljus.

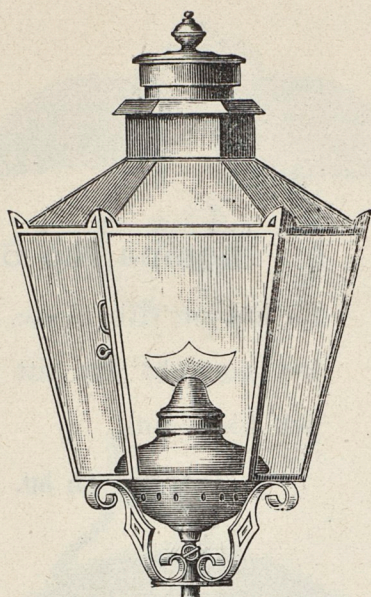
Pris Kr. 13: 50.

Lampa N:o 7

för större rum, smedjor etc. med 3 lågor.

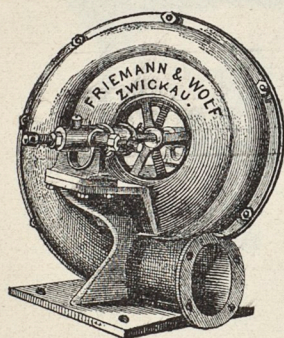
Pris Kr 18: —.

Lykta N:o 8

6-kantig för gårdsbelysning.

Pris Kr. 26: —.

Ventilatorer.

N:o 0, 1, 2 med balanserande lager.	
N:o 0 för 150 lampor behöf-	
ver $\frac{1}{10}$ hästkraft.....	Kr. 115: —
N:o 1 för 100 lampor behöf-	
ver $\frac{1}{15}$ hästkraft.....	„ 75: —
N:o 2 för 60 lampor behöfver	
$\frac{1}{20}$ hästkraft	„ 50: —
N:o 3 är tillräcklig för 30	
lampor	„ 35: —

Ledningen kan vara af vanliga gasrör eller af plåtrör.

Vanliga gasrör kosta $2\frac{1}{2}''$ $1\frac{3}{4}''$ $1''$ inre diam.

Kr. 2,75, 1,35, 0,65 pr meter.

Plåtrör, förblyade, i längder om 2 meter,

kosta 90 60 40 20 $\frac{m}{m}$ inre diam.

Kr. 2,40, 1,20, 0,80, 0,50 pr meter.

De senare äro lätta och angripas ej af syror eller rost.

Vinklar, T-rör, förminskningar etc. billigt.

Astral-Vekar, bäst passande, i paketer om c:a 10 meter:

Kr. 2: — pr paket.

Säkerhets-Lykta

med tändinrättning.

System Wolf.

Försäljning och Lager hos
MALCUS HOLMQUIST, Halmstad.

För fotogénkällare, magasiner, vedbodar, vindar, stall, qvarnar, fartyg etc. etc., kort, öfverallt der lätt brännbara saker äro upplagda, erbjuder denna **lykta** en fullkomlig säkerhet mot eldfara.

Med den kan man utan någon som helst fara inträda i och upplysa lokaler, i hvilka gas, benzin, petroleum, gasolja, ether, mjöldamm och andra lätt antändliga ämnen förefinnas; man kan till och med slå ut benzin på sjelfva den brinnande lyktan, utan att benzinen antändes.

Denna säkerhetslykta befriar från den ängslan för olyckor, hvilken ingen kan värja sig för, som har känsla af ansvar och omsorg för människor och egendom.

Fastän brännmaterialet är benzin, så är explosion af lyktan sjelf en absolut omöjlighet på grund af dess mycket starka och väl genomtänkta konstruktion. Som bevis på dess styrka och säkerhet må anföras, att denna lykta sedan öfver 10 år införts och användes i utlandets explosiva kolgrufvor och att hittills icke ens det minsta olycksfall förorsakats genom den.

Hittills äro öfver 150,000 stycken gjorda och sålda.

Lyktan rymmer 150 gram benzin och brinner vid normal låga (22—35 ^m_m) i 14 à 15 timmar.

Den är försedd med en patenterad inrättning, hvarmed den tändes, utan att behöfva öppnas och

utan tändstickor.

I betraktande af denna säkerhetslyktas omsorgsfulla och starka byggnad till alla delar, hvarvid enda ögonmärket är fäst på kvalitén och vidare de stora fördelar, som den erbjuder, är priset

Kr. 12: —

lågt kalkyleradt.

Tändremсор, hvarje innehållande c:a 75 tändsatser, kosta pr dussin 90 öre, alltså för 900 tändningar 90 öre.

Wolfs Säkerhets-Lykta.

$\frac{1}{2}$ naturlig storlek.

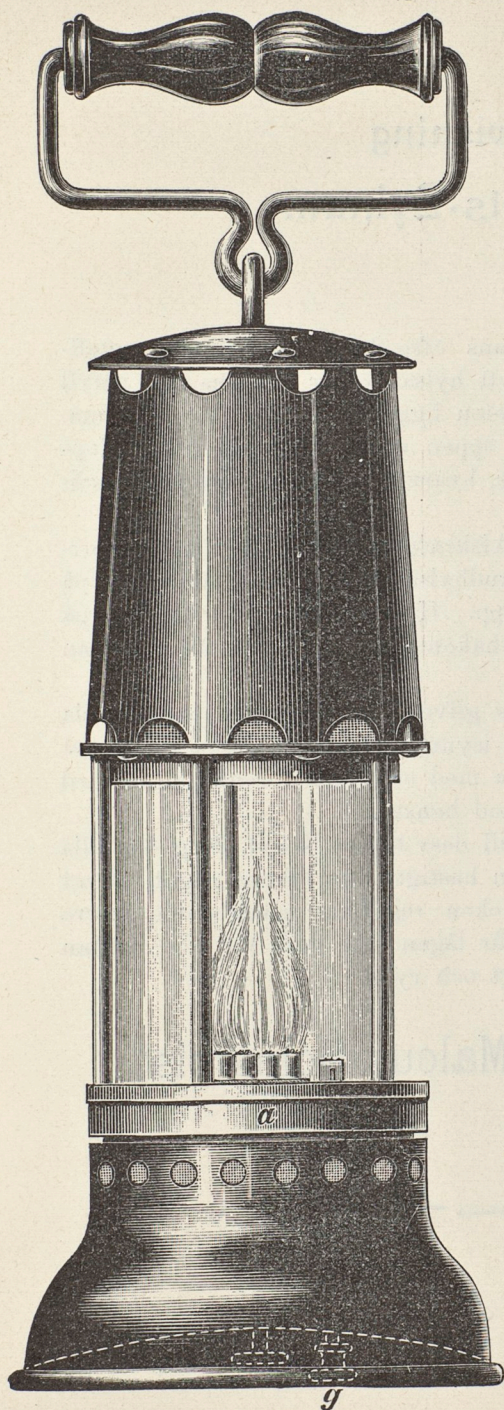

Fig. I.

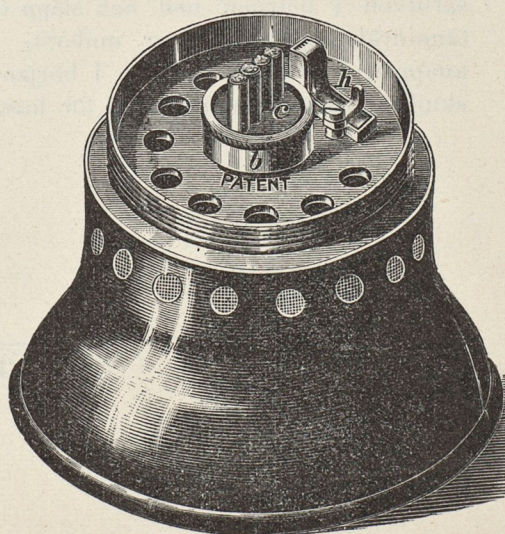

Fig. II.

Bruksanvisning för Säkerhets-Lyktan.

Påfyllningen: Afskrufva lyktans öfre del *a* (Fig. I) och metallringen *b* på brännaren (Fig. II), aflyft hylsan öfver vekarne och påfyll så mycket benzin, som den i undre delen liggande vadden kan uppsuga. Benzin får ej rinna ut, när behållaren öppen vändes upp och ned. Hop-sättningen sker nu i omvänd ordning, hvarvid må tillses, att läderpackningen å brännhylsan sitter qvar.

Insättning af ny tändsats: Afskrufva knappen *g* (Fig. I), bortskjut spärrhaken *h* (Fig. II), upplyft tändhylsan och sätt in tändsatsen på så sätt, att den afrullar sig nedifrån upp. Hylsan nedskjutes derefter på samma sätt, som den upptagits, spärrhaken *h* skjutes fram öfver hylsan och skrufknappen *g* fastsättes.

Före insättning af ny tändsats gifve man noga akt på, att alla delarne af hylsan äro fullkomligt rena, isynnerhet kuggstången måste väl rensas. Detta får emellertid icke ske med ett hårdt föremål, utan med en lämplig borste, som förut fuktats med benzin.

Tändningen: Skrufva veken till dess högsta stånd, drag den lilla skrufven i botten ned och släpp den hastigt; luta lyktan något, så att tändinrättningen kommer underst. Veken regleras medels den större knappen i lyktans botten. I början får lågan icke vara för stor; lyktan skulle derigenom uppvärmas för hastigt och ryka.

Maleus Holmquist.

Halmstad.

Rikstelefon.

all-
fyll
nga.
lop-
ack-

port-
n på
r på
ylsan

alla
e väl
med

n lilla
så att
större
yktan

.

